

**«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық
актілеріне табиғи монополиялар және реттелетін
нарықтар мәселелері бойынша өзгерістер мен
толықтырулар енгізу туралы» Заң жобасы бойынша
баяндама**

Құрметті депутаттар!

Бүгін Сіздердің қарауларыңызға «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заң жобасы енгізіледі.

(Анықтамалық. Заң жобасы Үкіметтің 2014 жылға арналған заң жобалау жұмыстарының жоспарына сәйкес әзірленді.).

Заң жобасында көзделген жаңалықтар реттеудегі бірқатар мәселелерді «шешуге» мүмкіндік береді және жалпы салалардан, сондай-ақ реттеушіден әкімшілік ауыртпалықты төмендетуге бағытталған.

Жаңа ережелерді бекіту арқылы, біз:

біріншіден – тариф белгілеу мен табиғи монополиялар субъектілері қызметінің ашықтығын арттыруға;

екіншіден – тарифтерден негізсіз шығындарды жоюға және тарифтік рәсімдерді оңтайландыруға;

үшіншіден – тарифтік өтінімдерді қарау рәсімін жеңілдетуге қол жеткіземіз.

Тұтынушылардың құқықтарын қорғау шеңберінде қосымша шаралар көзделген.

Осы норма шығармашылық пакетінің жаңалықтары еуропалық тәжірибемен сәйкес келетінін атап өтуім қажет. Онда оңтайланған реттеумен қатар коммуналдық қызметтердің жоғары сапасына және осы көрсетілетін қызметтердің тұтынушылар тарапынан үнемделуіне, сонымен қатар қызмет көрсетуші компанияның тиімділігі мен «барабар» табысына жетуге мүмкін болды.

Реттеуді ырықтандырудың көрінісі болып табылатын халықаралық тәжірибені ескеріп, біз реттеуші мен табиғи монополиялар субъектілері арасындағы өзара іс-қимылдың бұдан әрі жетілдірілген жүйесінің құрылуына жоспарлы түрде бағыт алдық.

Ол үшін іс жүзінде қандай әрекет жасалады?

Біріншіден. Тариф белгілеу және монополистер қызметінің ашықтығын арттыру үшін тарифтер сараптамасын арнайы сараптамалық кеңестер жүргізетін болады.

Бұдан басқа, ашық қызмет:

- электр энергетикасы саласындағы доминанттардың жария тыңдаулар өткізуін;
- субъектілердің желілер мен қуаттардың жүктелімі және өткізу қабілеттері туралы ақпаратты орналастыруын көздейді.

Сондай-ақ субъектілерге есеп беру мен жария тыңдаулар өткізу бойынша қойылатын талаптар күшейе түседі.

Екіншіден. Шығындарды және тарифтік рәсімдерді оңтайландыру мақсатында:

- тарифтен қаржылық және техникалық сараптамаларға арналған шығындарды, сондай-ақ аудитті алып тастау;
- нормативтен тыс ысыраптардың болуына тыйым салу көзделеді.

Үшіншіден. **Өтінімдерді қарау рәсімдерін оңайлату үшін мынадай шаралар көзделеді.** Олар:

- өтінімді электрондық түрде ұсыну мүмкіндігі;
- реттеліп көрсетілетін қызметтермен технологиялық байланысты өзге қызметті жүзеге асыруды хабарлама тәртібіне көшіру;
- мұнай және газ транзиті мен экспортын табиғи монополия саласынан шығару.

Төртіншіден. **Тұтынушылардың құқықтарын қорғау мақсатында** инвестициялық бағдарлама қаражатының басым бөлігі жүйелер мен құрылғыларды қалпына келтіруге және реконструкциялауға жұмсалады.

Сонымен бірге доминанттардың қызметтеріне алдын ала ақы төлеу алынып тасталады және монополисттердің ауаның сыртқы нақты температурасын қайта есептеуден алынған қаражатты тұтынушыларға тікелей немесе тарифті төмендету арқылы қайтару міндеті бекітіледі.

Осы бастамаларды іске асыру мүмкіндігі үшін Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитетіне қажетті өкілеттікті беру көзделеді. Атап айтқанда, реттеуші:

- табиғи монополиялар субъектілерінің қызмет көрсету стандарттарын әзірлейді;

- ауаның нақты температурасын ескере отырып, қайта есептеу және есептеу нәтижелері бойынша қаражатты тұтынушыларға қайтару тәртібін бекітеді;

- өңірлік электр желілік компаниясын қоспағанда, ағымдағы жөндеу және басқа да жөндеу-қалпына келтіру жұмыстарына бағытталған шығындардың жылдық сметасын келісу тәртібін бекітеді.

Заң жобасын салалық мемлекеттік органдар, сонымен қатар әділет және қаржы министрліктері келісті.

Назарларыңызға рахмет!